

Motion till riksdagen

1989/90:Sk406

av Håkan Hansson och Göran Engström (båda c)

Ny- och småföretagandets riskkapitalförsörjning

Före 1982 intog Sverige en ledande ställning i Europa på små- och nyföretagsområdet. Sedan dess har småföretagspolitiken legat för fåfot medan utvecklingen internationellt har fortgått på detta område.

När den centerledda tvåpartiregeringen 1982 presenterade sin andra småföretagsproposition togs ett viktigt steg mot att öppna en riskkapitalmarknad för icke börsnoterade bolag.

Genom introduktionen av den s.k. OTC-listan öppnades en ny publik aktiemarknad för många nya tillväxtföretag. Den s.k. venture-capitalmarknaden tog fart. Vid sidan om Sverige var England bland de första länderna i Europa som introducerade en liknande s.k. OTC-lista.

Idag är förhållandet närmast det motsatta. Sverige ligger långt efter utvecklingen ute i Europa. Handeln med s.k. OTC-registrerade aktier i Sverige är närmast obefintlig. En situation som självfallet har förstärkts de senaste åren genom att omsättningen även på A1- och A2-listorna sjunkit och framför allt koncentreras till ett allt färre antal företag.

En starkt bidragande orsak till denna negativa utveckling hänger samman med den socialdemokratiska regeringens införande av den s.k. omsättningsskatten på aktier och värdepapper. Denna har lagt en effektiv hämsko på den svenska riskkapitalmarknaden. Omsättningsskatten bör snarast avvecklas.

Den positiva utveckling som det senaste decenniets friare och avreglerade kapitalmarknad skulle kunna medföra för små- och nyföretagandet har uteblivit på grund av av regeringens passivitet och ointresse av dessa områden. Allmänhetens ökade intresse för aktiemarknaden som kännetecknat 80-talet har ensidigt gynnat de stora börsnoterade bolagen. Små- och nyföretagandet står fortfarande – trots ökat kapitalbehov – helt utanför den externa riskkapitalmarknaden. I stället har dessa företag varit helt hänvisade till den traditionella lånemarknaden eller sitt eget kapital.

Tillgången på riskvilligt kapital har dock under hela 80-talet varit god, vilket utvecklingen på aktiemarknaden med all önskvärd tydlighet visat. Ett ökat intresse för privat sparande i s.k. riskutvecklingsprojekt eller utvecklingsbolag finns också bland privata placerare.

För att bibehålla och utveckla detta intresse måste denna långsiktiga riskkapitalplacering utanför Stockholms Fondbörs skattemässigt stimuleras. Skattereformen har vad gäller företagsbeskattningen och kapitalbeskattningen här inte redovisat någon framkomlig väg.

Stimulera privatpersoner att satsa i småföretag

Mot. 1989/90
Sk406

För att åstadkomma ökade förutsättningar för en stor del av de icke börsnoterade små- och medelstora aktiebolagen att tillgodogöra sig riskkapitalmarknaden bör en rad åtgärder eller reformer övervägas:

1. I likhet med vad som gäller för börsnoterade bolag skulle privatpersoner exempelvis via lokala och regionala börser kunna satsa pengar i småföretag genom köp av nyemitterade aktier.
Sparandet som måste betraktas som ett större risktagande än placering i marknadsnoterade aktier bör härigenom skattemässigt gynnas. Detta kan ske genom att en avdragsrätt i inkomstdeklarationen ges för sådana placeringar. I första hand bör en fullständig avdragsrätt gälla för ett visst högsta årligt belopp för icke börsnoterade papper. Ett sådant system finns i England som kallas Business Expansion Scheme.
2. En annan form skulle vara att ge enskilda placerare ett visst skattemässigt avdrag för placeringar i särskilda riskkapitalfonder. Dessa fonder bör i likhet med dagens aktier utvecklas och administreras av bankerna. Genom sloandet av dagens 10 %-regel för icke börsnoterade värdepapper skulle nya aktie- eller placeringsfonder kunna erbjudas med olika grad av riskprofil.
3. Ett ytterligare komplement vore att ge möjlighet att spara i allemansfonder helt eller delvis inriktade på ickenoterade företag.
4. I flera av EG:s medlemsstater har skattemässiga stimulanser skapats för den ickenoterade riskkapitalmarknaden. I Frankrike har de s.k. venture capitalbolagen getts en speciell skattestatus. För dessa bolag gäller där en skattebefrielse från inkomstskatt och kapitalvinstskatt om minst halva kapitalet satsas i onoterade företag. I motsvarande mån kan privatpersoner i England som satsar i vissa venture capitalbolag ges avdragsrätt i inkomsttaxeringen.
5. Ytterligare en väg är att ge enskilda aktieägare som uppburit utdelning från börsnoterade aktier full skattefrihet på sin utdelning om den samtidigt placeras i ickebörsnoterade företag. Ågarutredningens förslag om förmånligare reavinstbeskattning vid återinvestering i små- och nyföretagande är ett annat förslag som bör övervägas.

Gynnsammare skatter för egen- och nyföretagande

Egenföretagarna och småföretagen i övrigt är helt hänvisade till sin egen kapitalbildning. För dessa är skattesystemets förmåga att underlätta och stimulera kapitaluppbyggnaden av helt avgörande betydelse.

Det höga skattetrycket har under 80-talet drabbat egen- och småföretagarna speciellt hårt. Från centerns sida har vi sedan länge föreslagit sloandet av beskattningen på arbetande kapital i småföretag. Ett slopande av förmögenhetsbeskattningen på arbetande kapital skulle kraftigt förstärka framför allt soliditeten och överlevnadsförmågan i småföretagen. Härigenom skulle betydande kapitaluttag undvikas för att både betala den egna lönen, skatter och sociala avgifter. Andra förslag är befrielse från arbetsgivaravgift det första verksamhetsåret och införande av privata investeringsfonder.

Reformerad företagsbeskattning

Mot. 1989/90

Sk406

Enighet råder om behovet av en reformerad företagsbeskattning. I synnerhet för egenföretagandet är detta av central betydelse. Förslaget om "särskild redovisningsmetod" är en utveckling i rätt riktning. Men även det förslaget måste utvecklas för att anses tillfredsställa egenföretagarnas behov. En företagsbeskattning som ger egen- och småföretagandet en gynnsammare skattesituation utgör en av de viktigaste delarna i en förestående företagskattereform.

De sociala avgifterna – en tung börda

Mer än hälften eller drygt 22 procentenheter av de sociala avgifterna utgörs av en extra skatt. Detta har glädjande nog också enhälligt konstaterats av skatteutredningarna. Dessa avgifter slår hårt mot småföretagen. Sett i ett internationellt perspektiv brandskattas de svenska småföretagen.

En viktig målsättning för 90-talet är att minska småföretagens skattebörda. Ett sätt är att befria småföretagen från denna s.k. skattedel av de sociala avgifterna. Enligt vår mening bör skattedelen av sociala avgifterna för småföretag successivt sänkas fr.o.m. årsskiftet 1990/91 för att vid utgången av 1995 vara helt avvecklad.

Hemställen

Med hänvisning till det anförda hemställs

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts för att främja de mindre och nya företagens riskkapitalförsörjning,

[att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om bildandet av regionala aktiebörser,¹]

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om ändrade skatteregler för sparande på riskkapitalmarknaden,

3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om beskattning av allemansfonder och dess inriktning för att främja icke börsnoterade småföretag,

4. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om småföretagen och förmögenhetsskatten,

5. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om avvecklingen av skattedelen på socialavgifterna för mindre företag.

Stockholm den 23 januari 1990

Håkan Hansson (c)

Göran Engström (c)

¹ 1989/90:N301